

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЇШЛАХ • МААМАР 6

וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוּ כו'

«І змагався з ним чоловік»

Оболонки (кліпот) намагаються обійти святість і живитися безпосередньо від Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), на рівні якого темрява — як світло; Яаков, корінь якого — у вищій мудрості (Хохма), заклав порядок, за яким внутрішнє світло Б-га перебуває лише на самоусуненні (бітуль), і тому вистояв проти Самаеля та навіть підніс найнижчий «пил» до престолу Слави.

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayishlach/6/

ГОЛОВНА ДУМКА

Оболонки (кліпот) намагаються обійти святость і живитися безпосередньо від Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), на рівні якого темрява — як світло; Яаков, корінь якого — у вищій мудрості (Хохма), заклав порядок, за яким внутрішнє світло Б-га перебуває лише на самоусуненні (бітуль), і тому вистояв проти Самаеля та навіть підніс найнижчий «пил» до престолу Слави.

Кожен розділ: текст івритом, потім переклад, потім коротке пояснення під золотою лінією. Маленькі цифри в тексті івритом позначають примітки наприкінці.

КОРОТКО ПРО МААМАР

Маамар запитує, як Самаель, ангел Ейсав, узагалі міг боротися з Яаковом, якщо кліпот черпають усе своє життєве начало зі святості й зникнуть, щойно його буде усунуто. Відповідь така: на трансцендентному рівні Б-га «темрява — як світло», і тому кліпа, подібно до павука в палаці царя, сподівається черпати безпосередньо звідти. Однак після скорочення (цимцуму) Тікуна внутрішнє світло спрямовується лише до святості — через бітуль, що спускається від інтелекту до емоцій, а потім до перемоги (Нецах) і величі (Ход); кліпот дістається лише тонкий струмінь «з-за шкіри». Їхня пиха — «хоч би ти злетів, мов орел» — полягає у спробі вирватися з цього порядку, і саме Яаков, який спустив цей порядок згори, став їхньою ціллю. Кліпот можуть учепитися лише за емоції, коли відступають вищі інтелектуальні сили (мохін), тому Самаель обійняв Яакова своєю милістю (Хесед) і стриманістю (Гвура). Але корінь Яакова — основа (Йесод) Абба, вища Хохма, тож Самаель міг ударити лише по стегну — зовнішньому потоку. Нарешті, протиставлення в Зогарі родючої землі й безплідного пилу показує, що навіть царювання (Малхут) кліпи було очищене й піднесене завдяки боротьбі Яакова, як це відбувається під час повернення (тшува).

ПЛАН

1 Запитання

¶1-3

Боротьба Яакова була війною між Самаелем і святістю, війною, що завдала шкоди джерелу пророцтва. Але як кліпа, що живиться лише від святості й зникне, може боротися з нею? Ключ у тому, що перед Б-гом, Який охоплює всі світи, темрява — як світло.

2 Порядок бітуль

¶4-6

Після Тікуна внутрішнє світло спрямовується лише до святості, а кліпот отримують його «ззаду». Бітуль спускається від інтелекту через емоції до Малхут світу дії (Асія); нижче неї світ розділеності отримує лише крізь «пори».

3 Прагнення орла й роль Якова

¶7-9

Кліпа хоче жити безпосередньо від Нескінченного світла, оминаючи святість, але «звідти Я скину тебе»: порядок Гаваї дає світлу спочивати лише на бітулі. Яков спустив цей порядок згори, і тому Самаель змагався з ним.

4 Де кліпа може вчепитися

¶10

Кліпа не має опори в інтелекті, захищеному всеохопним світлом, а лише в емоціях, коли відступають мохін Абба. Боротьба — це обійми, якими Самаель охопив Якова своєю Хесед і Гвурою, подібно до того, як тваринна душа вчіплюється в Б-жественну душу.

5 Чому Самаель зазнав поразки

¶11-13

Яков, йуд-акев, — це світло Йесод Абба, бітуль якого наповнював навіть його емоції, тож Самаель міг торкнутися лише стегна. Самаель помилково вважав, що Яков є лише Колісницею емоцій.

6 Земля, пил і піднесення пилу

¶14

Земля, що корениться через Малхут у вінці (Кетер), дає речам рости, тоді як пил — залишок вогню — є Малхут кліпи. Завдяки взаємним обіймам у боротьбі, подібній до боротьби тшuvi, навіть пил було піднесено до престолу Слави.

КЛЮЧОВІ ПОНЯТТЯ

Самаель מ"ס

Ангельська сила іншої сторони, ототожнена з покровителем Ейсавом, який змагався з Яковом.

Темрява — як світло כחשכה כאורה

На трансцендентному рівні Б-га немає різниці між світлом і темрявою, тому кліпа сподівається черпати звідти.

Самоусунення (бітуль) ביטול

Умова, за якої спочиває Нескінченне світло; найсильніше воно в інтелекті, слабше в емоціях і найслабше в зовнішньому потоці.

Всеохопне світло (макіф) מקיף

Світло, не обмежене посудиною; воно походить від розуміння (Біна) й відганяє зовнішні сили.

Мохін Абба й мохін годування מוחין דאבא / מוחין דיניקה

Зрілий вищий інтелект на противагу незрілому інтелектуальному рівню в емоціях; кліпа вчіплюється, коли перший відступає.

Йуд-акев י"ד עקב

Ім'я Яков прочитується як йуд і п'ята: світло Йесод Абба сягає низу, адже корінь Якова — у вищій Хохмі.

Земля й пил עפר ואבק

Родюча земля відповідає Малхут святості, а безплідний пил — залишок вогню — Малхут кліпи.

Одне навпроти іншого זה לעומת זה

Кожен рівень святості має відповідник у кліпі; очищення включає кожен такий відповідник у його святий корелят.

Запитання

1 ויאבק איש עמו^{1,2} כו'. הנה נודע שמלחמה זו היא מלחמת הס"מ [הסמאל] בסטרא דקדושה.³ וכענין מלחמה לה' בעמלק⁴

«І чоловік боровся з ним» тощо. Відомо, що ця битва — війна Самаеля зі стороною святості, подібна до війни, про яку сказано: «Ім'я Б-га (Гавая) воює з Амалеком».

Маамар починається з вірша про таємничого чоловіка, який боровся з Яковом упродовж ночі. Його розуміють як ангельського князя Ейсава, на ім'я Самаель. Альтер Ребе зазначає, що ця боротьба — війна між силами зла і самою святістю, подібна до безперервної війни з Амалеком.

וכנודע מן הפרדס^{5,6} שמה שנגע בכף ירך יעקב. דפגים אתר דנבואה עד דאתא שמואל ותקן הנצח כמ"ש וגם נצח ישראל לא ישקר.⁷

І, як відомо з Pardes, дотик до западини стегна Якова завдав шкоди місцю пророцтва, аж поки не прийшов Шмуель і не виправив атрибут, що зветься «перемога (Нецах)», як написано: «І також Вічний (Нецах) Ізраїлю не збреше».

У Pardes Rimmon рабі Моше Кордоверо навчає, що удар по стегну Якова мав тривалі наслідки: стегно відповідає Нецаху — каналу, яким спливає пророцтво, — тож удар пошкодив джерело пророцтва, аж поки пророк Шмуель не відновив його. Доказом є власні слова Шмуеля: «Вічний (Нецах) Ізраїлю», якими названо саме цей атрибут.

2 ולכאורה אינו מובן איך יתכן להיות הס"מ [הסמאל] נלחם נגד הקדושה והלא כל עיקר חיות הקליפות הוא מהקדושה וכענין לא כאברהם⁸ שיצא ממנו ישמעאל⁹ כו' מותר החסד¹⁰ כו'.

На перший погляд незрозуміло, як Самаель може воювати проти святості. Хіба вся життєва сила оболонки (кліпот) не походить зі святості? Як сказано: «Не так, як Авраам, від якого походить Ішмаель» тощо, [від] надлишку милості (Хесед) тощо.

Альтер Ребе ставить запитання: кліпот, сили приховування, не мають власної життєвої сили й черпають усю свою життєвість зі святості; тож як вони можуть воювати проти неї? Він наводить як приклад вчення Сифрі про те, що Ішмаель походить від Авраама як породження безмежної доброти Авраама — «надлишку» Хеседу, який святість не може вмістити.

ולע"ל [ולעתיד לבוא] כשיבורר אזי כתיב ואת רוח הטומאה אעביר¹¹ כו'. חיל בלע ויקיאנו.¹² בלע המות לנצח.¹³

А в майбутньому, коли [це] буде очищено, тоді написано: «І Я усуну дух нечистоти» тощо; «Він поглинув багатство й вивергне його»; «Поглине смерть навіки».

Їхня залежність від святості виявляється також у їхньому майбутньому: щойно з них буде виокремлено іскри святості, вони просто перестануть існувати. Ці три вірші описують цей кінець: дух нечистоти буде усунуто, поглинуте добро буде вивергнуто назад, а сама смерть буде поглинута.

3 והיה כלא היה.¹⁴ וכתתי [וכתיב] עת אשר שלט האדם באדם¹⁵ לרע לו. ואיך יהי [יהיה] יכולת בידו להלחם כו'.

«І буде так, ніби його й не було». І написано: «Час, коли людина панувала над людиною собі на лихо». То як же він міг би мати в руках силу боротися тощо?

Кліпот (оболонки) завершать своє існування так, ніби їх ніколи й не було; і навіть тепер їхнє панування — лише «собі на лихо», як сказано в Когелеті. Питання залишається: як така залежна й приречена сила може мати здатність боротися зі святістю?

אך הענין הוא כי הנה המאציל העליון ב"ה הוא סוכ"ע ולפניו כחשכה כאורה.^{16,17} שממית בידים תתפש¹⁸ והיא בהיכלי מלך שאינה תופסת מקום ויכולה להיות גם בהיכלי מלך ואינו חושש.

Але пояснення таке: Верховний Еманатор, благословенний Він, — це світло, що охоплює всі світи (совев коль альмін), і перед Ним темрява як світло. [Отже,] «павук хапається руками й перебуває в царських палацах»: він не займає місця, тож може бути навіть у царських палацах, а цар не зважає на нього.

Відповідь починається з того, що Б-г вищий за всі світи: для Нього темрява й світло рівні, тож ніщо — навіть зло — не виключається через свою негідність. Образ павука в царському палаці показує, як щось настільки мале й незначне, що «не займає місця», може опинитися навіть у царських покоях, а цар не звертає на нього уваги.

Порядок бітуль

4 וכמ"ש ואלה המלכים אשר מלכו¹⁹ בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. שלפני מלך מלך לבני

[לבני ישראל] היו מלכי ארץ אדום ג"כ אלא דהיינו דוקא לפני מלך מלך לבני [לבני ישראל].

Як написано: «Ось царі, які царювали в землі Едому, перш ніж цар зацарював над синами Ізраїлю». Тобто до того, як цар зацарював над синами Ізраїлю, в землі Едому також були царі, але лише до того, як цар зацарював над синами Ізраїлю.

Царі Едому в Торі — це, згідно з Кабалою, світ Тогу (первісного хаосу), світла якого розбилися. Альтер Ребе наголошує на слові «перш ніж»: ці царі Едому могли правити лише до того, як цар зацарював в Ізраїлі, тобто до встановлення впорядкованого світу Тікуну (виправлення).

אבל אח"כ הרי כתיב מלך אין באדום²⁰ כו' לפי שנמשך להיות צמצום באו"ס [באור אין סוף] כ"ה שלא

יומשך הפנימי [הפנימיות / הפנימית] כ"א לסטרא דקדושה דוקא יאר ה' פניו אתנו סלה.²¹

Але згодом написано: «В Едомі не було царя» тощо, бо в Нескінченному світлі (Ор Ейн Соф), благословенний Він, відбулося скорочення (цимцум), щоб внутрішній вимір (пніміют) сходив лише до сторони святості: «Нехай Ім'я Б-га (Гавая) осяє нас сяйвом Свого обличчя, села».

Коли було встановлено Тікун, «в Едомі не було царя», бо було запроваджено скорочення, щоб внутрішній вимір Нескінченного світла спрямовувався лише до святості. Це виражають слова вірша «Нехай Гавая осяє нас сяйвом Свого обличчя»: «обличчя» — це внутрішнє світло Б-га, яке сяє з нами, Ізраїлем.

והקליפות מקבלים מבחי' אחוריים כמאן דשדי בתר כתפוי ונקי אלקים אחרים לפי שישראל ממשיכים

כך להיות אור א"ס שורה דוקא במי שבטל כו'.

А оболонки (кліпот) отримують від рівня заднього боку (ахораїм), подібно до того, як хтось кидає [щось] собі за плече, і їх називають «іншими богами» (Елокім ахерім), бо Ізраїль спрямовує [світло] вниз так, що Ор Ейн Соф спочиває лише на тому, хто перебуває в стані самоусунення, тощо.

Кліпот отримують лише від «заднього боку» Б-га — так само, як людина кидає щось через плече, не повертаючись до того, кому це призначено. Тому їх називають «іншими богами»: слово «ахерім» («інші») перегукується зі словом «ахораїм» («задній бік»), адже вони отримують від заднього боку Імені Б-га (Елокім). Такий порядок встановлює Ізраїль: його бітуль (самоусунення) зумовлює, що Ор Ейн Соф спочиває лише там, де є самоусунення.

5 והנה תחלת הבטול הוא בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] שהם הם בחי בטול ממש²²

Початок самоусунення (бітуль) — у мудрості (Хохма), розумінні (Біна) та знанні (Даат); саме вони є рівнем справжнього бітулю.

Тепер Альтер Ребе простежує, як бітуль спускається через сфери духовного прояву (сфірот). Він починається в інтелекті — Хохмі, Біні та Даат, які й становлять сам бітуль.

ואח"כ נמשך למדות שהן נמשכין מחב"ד [מחכמה בינה ודעת] ע"י התבוננות שנתהווה בחי התפעלות הלב

באהוי"ר [באהבה ויראה] מפני שמתבונן בגדולת א"ס ב"ה ואינן עצמות הבטול ממש²³ כמו חב"ד [חכמה בינה

ודעת]²⁴

А згодом він переходить до емоційних атрибутів (мідот), які походять від Хохми, Біни та Даат завдяки спогляданню. Завдяки цьому в серці виникає пробудження любові й трепету (агава ве-йіра), адже людина споглядає велич Нескінченного (Ейн Соф) — благословенний Він; але самі ці атрибути не є самою сутністю бітулю, як Хохма, Біна та Даат.

Звідти бітуль переходить до емоцій: любов і трепет виникають, коли людина споглядає велич Б-га, тож вони є наслідком бітулю, але вже не самим бітулем, як інтелект. Емоція вже передбачає наявність того, хто відчуває.

ואח"כ לנו"ה [לנצח והוד] שהן בחי ירידה יותר גדולה שאין זה אלא בחי התפשטות ממנו ולזולתו

להוציא מכח אל הפועל ממש להשפיע לזולתו ללמד לאחרים או ליתן צדקה כו'.

А згодом [він продовжується] до перемоги (Нецах) і величі (Ход), що є ще більшим спадом, адже це лише поширення від себе до іншого, щоб втілити можливість у реальну дію й дати щось іншому: навчати інших або давати цдаку (благодійність) тощо.

Нецах і Ход — це ще один крок униз: вони перетворюють почуття на дію, спрямовану на інших, наприклад, на навчання чи благодійність. Це зовнішнє поширення себе, ще більший відхід від чистого бітулю.

6 וַאֲעִפִּיכָא [וַאֲפִי עַל פִּי כֵן] נִמְשַׁךְ כְּהֵן בַּחֲיִי בְטוֹל לְאוֹאִיִּם [לְאוֹר אֵין סוּף] בִּיָּה עַד שְׁנִמְשַׁךְ לְמַלִּי דַעֲשִׂיהָ שֶׁהִיא סוּף הַקְדוּשָׁה וְנִכְלָלָת בַּחֲיִי בְטוֹל וּמִשָּׁם יִפְרֹד לִהְיוֹת עַל־מֵא דַפְרֻדָּא בַּחֲיִי יֵשׁ וְדִכְרַ בַּפִּי [בַּפְּנֵי עֲצָמוֹ] וְקָרוּ לֵי²⁵ אֱלֹהָא דְאֱלֵהִיא שְׁתּוּפְסִים מְקוֹם לַעֲצָמָם.²⁶

І все ж у них притягується аспект самоусунення (бітуль) перед Нескінченним світлом (Ор Ейн Соф), благословенним Він, аж доки він не опускається до царювання (Малхут) світу дії (Асія), яке є межею святості й [все ще] включене в самоусунення. А звідти воно відокремлюється, утворюючи світ розділення, де існує як єш (самостійне існування) і як річ сама по собі; і вони називають Його «Б-гом богів», бо самі посідають місце.

І все ж бітуль триває аж до найнижчого рівня святості — Малхут світу Асія, яка й далі перебуває в самоусуненні перед Б-гом. Нижче починається «світ розділення», де речі відчувають себе незалежними існуваннями; там Б-га називають «Б-гом богів», і нижчі сили визнають Його найвищим, але все ж вважають, що мають власне місце.

וְקִבְלָתָם הוּא רַק מֵאַחֲרֵי הָעוֹר דְּנוֹקְבָא דְהֵיִינוּ בַּחֲיִי צִירוּפִי אוֹתִיּוֹת דֶּרֶךְ נִקְבֵי הָעוֹר דְהֵיִינוּ בַּחֲלָל וּמְקוֹם רִיוַח שְׁבִין צִירוּף לְצִירוּף כֹי כְנוּדָע.

А отримують вони лише з-за шкіри жіночого аспекту — Малхут (Нуква), тобто через сполучення літер, що проходять крізь пори шкіри; інакше кажучи, із порожнини та вільного проміжку між одним сполученням і наступним тощо, як відомо.

Такі відокремлені існування отримують життєву силу не з передньої сторони святості, а «з-за шкіри» Нукви (Малхут). У термінах Кабали це означає, що життєва сила надходить до них через проміжки між сполученнями літер творчого мовлення Б-га, подібно до пор шкіри, — тонким і непрямим потоком.

РОЗДІЛ 3 • 17-9

Прагнення орла й роль Якова

7 וְהִנֵּה כְּתִיב אִם תִּגְבִּיָּה כְנוֹשֶׁר^{27,28} כֹי שֶׁהֵן מִגְבִּיָּהִים אִיָּע [אֵת עֲצָמוֹ] בַּחוּצָפָה וּגְסוֹת הָרוּחַ כֹי.

Тепер же написано: «Хоч би ти здійнявся високо, мов орел...» тощо: вони підносять себе з нахабством і пихою духу тощо.

Пророцтво Овад'ї проти Едома — «хоч би ти здійнявся, мов орел» — описує зарозумілість кліпот, які підносять себе з нахабством і пихою духу.

וענין חוצפה זו למעלה היא שרוצים לינק מאא"ס [מאור אין סוף] ב"ה שלא ע"י הקדושה ²⁹ שהיא המשכת הבטול הנמשך ע"י ישראל כי מזה אין להם יניקה רק מאחורי העור דנוקבא אלא רוצים שיושפע להם אוא"ס [אור אין סוף] ממש שלפניו כחשכה כאורה שאין בחי הבטול תופס מקום כלל לפניו.

I це нахабство згори полягає в тому, що вони хочуть жититися від Нескінченного світла (Ор Ейн Соф), благословенний Він, а не через святість, яка полягає в низведенні бітуль, що його здійснює Ізраїль, бо через неї вони можуть жититися лише з-за шкіри Нукви; натомість вони хочуть, щоб саме Ор Ейн Соф проливався на них, перед яким темрява — як світло, адже перед Ним рівень бітуль зовсім не займає місця.

Згори це нахабство означає, що вони хочуть жититися безпосередньо від Нескінченного світла, оминаючи святість — канал бітуль, який низводить Ізраїль, — адже через святість вони отримують лише мізерний потік «з-за шкіри». Тож вони націлюються на саме Нескінченне світло, де темрява — як світло, а бітуль нічого не змінює, сподіваючись отримувати звідти, не зазнаючи самоусунення.

8 ואם צדקת ³⁰ כו' וגם שממית היא בהיכלי מלך ומשם יהיה להם יניקה שלא יצטרכו לקבל דרך הקדושה דרך נקבי העור בבחי שערות וצפרנים כו' רק משם אורידך נאם הוי"ה. ³¹

«Якщо ти праведний...» тощо; а також: «і павук — у палацах царя»; звідти вони жититимуться, тож їм не доведеться отримувати через святість, крізь пори шкіри, подібно до волосся та нігтів тощо. Але «звідти Я скину тебе, — промовляє Ім'я Б-га (Гавая)».

Вірш із книги Йова — «якщо ти праведний, що ти даєш Йому?» — виражає думку, що на найвищому рівні Б-га наша праведність нічого не змінює, тож оболонки (кліпот) сподіваються жититися там, як павук у палаці. Тоді їм не довелося б отримувати через святість — подібно до волосся й нігтів, що ростуть крізь пори шкіри й становлять найзовнішню та найменш живу частину тіла. Але вірш Овадьї закінчується словами: «звідти Я скину тебе, — промовляє Гавая».

כי הוי"ה הוא בחי השתלשלות צמצום והתפשטות כו' בבחי עקודים נקודים כו' ומשם אורידך שע"פ סדר ההשתלשלות וצמצום להיות נמשך פנימי [פנימיות / פנימית] כו' אין אור א"ס ב"ה שורה אלא במי שבטל כו'.

Бо Гавая — це рівень ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), скорочення (цимцум) і поширення тощо, на рівнях Акудім і Некудім тощо. А слова «звідти Я скину тебе» означають: згідно з порядком ішталшелуту та цимцуму, щоб внутрішній вимір притягувався вниз тощо, Нескінченне світло (Ор Ейн Соф), благословенний Він, спочиває лише на тому, хто перебуває в стані самоусунення (бітуль), тощо.

Ім'я Гавая позначає впорядкований процес сходження згори вниз: скорочення й поширення через етапи, що називаються Акудім і Некудім, — ранні етапи еманції світу. Слова «звідти Я скину тебе» означають, що за цього порядку внутрішнє світло спочиває лише там, де є бітуль, тож кліпот відкидаються назад униз.

9 והנה המשכה זו היא ע"י אתערותא דלתתא מבח"י יעקב שהוא המשיך עקודים נקודים כו'.

А це низведення відбувається через пробудження знизу (ітарута делетата), від рівня Яакова, який притягнув Акудїм і Некудїм («смугасті», «плямисті») тощо.

Порядок, за якого внутрішнє світло спочиває лише на самоусуненні (бітулі), низводиться через пробудження знизу, і саме завдяки Яакову. Про Яакова, чий отари були «акудїм» і «некудїм» (смугастими й плямистими), кажуть, що він притягнув ці рівні еманції.

דהיינו שיהיה צמצום אוא"ס [אור אין סוף] דרך הקדושה דוקא ע"י בח"י בטול כו' ולכן ויאבאק איש עמו³²

שרצה הס"מ [הסמאל] להגביה כנשר כו'.

Тобто щоб скорочення (цимцум) Нескінченного світла (Ор Ейн Соф) відбувалося виключно через святість, завдяки самоусуненню, тощо. І тому: «І чоловік боровся з ним», бо Самаель хотів злетіти високо, мов орел, тощо.

Служіння Яакова забезпечило, щоб скорочення Нескінченного світла відбувалося лише через святість і бітуль. Ось чому Самаель боровся з ним: він хотів порушити цей порядок і злетіти, мов орел, до самого Нескінченного світла.

РОЗДІЛ 4 • 110

Де кліпа може вчепитися

10 והנה יעקב מובחר שבאבות³³ והאבות הן הן המרכבה^{34, 35} בח"י חג"ת [חסד גבורה תפארת]

А Яаков — найвизначніший серед праотців, а праотці самі є Колісницею — рівнем милості (Хесед), стриманості (Гвура) і краси (Тіферет).

Праотців називають Колісницею Б-га, бо вони цілковито віддалилися Його волі, кожен уособлюючи один емоційний атрибут: Авраам — Хесед, Іцхак — Гвура, а Яаков — Тіферет.

שבבחי" בטול עצמו דהיינו בח"י חב"ד [חכמה בינה ודעת] אין להם אחיזה כו' אלא בחג"ת [בחסד גבורה תפארת]

שהן מדות ההתפעלות מן הבטול כו' ושם הוא אחיזה זלעו"ז [זה לעומת זה] דכר דקליפה נגד ז"א כו'

Адже на рівні самоусунення (бітуль) як такого, тобто на рівні мудрості (Хохма), розуміння (Біна) й знання (Даат), [оболонки (кліпот)] не мають опори тощо, а лише в Хесед, Гвурі й Тіферет — атрибутах пробудження [що походять] від бітулю тощо. І саме там є опора для «одного навпроти одного»: чоловічого аспекту кліпи навпроти емоційних атрибутів (Зеїр Анпін) тощо.

Кліпот не мають опори в інтелекті — Хохмі, Біні й Дааті, — який і є бітулем; вони можуть утвердитися лише в емоціях, віддалених від чистого бітулю на один щабель. Саме там, як сказано в Коелеті, Б-г створив «одне навпроти одного», тож чоловіча сила кліпи стоїть навпроти Зеїр Анпіна — емоційних атрибутів святості.

משא"כ בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] **כנודע שכל המקיפים הם מבינה והמקיף הוא דוחה החיצונים וכמבואר מההיכלות שאין בזה לעו"ז** [לעומת זה] ³⁶ **רק נגד ז"ת** [ז' תחתונות] ³⁷ **ולא בהיכל ק"ק** [קדש הקדשים] ³⁸ **שהוא כולל כחב"ד** [בחכמה בינה ודעת] **כו'.**

Але не так у Хохмі, Біні й Дааті: адже, як вядома, всі охоплювальні [світла] (макифім) походять від Біни, а макиф відштовхує зовнішні сили. І, як впливає з учення про Гейхалот, відповідність з іншого боку тут є лише щодо семи нижніх [сфер духовного прояву (сфірот)], але не в Гейхалі Свята святих, який охоплює Кетер, Хохму, Біну й Даат тощо.

Інтелект захищений, бо охоплювальні світла (макифім), що походять від Біни, відганяють зовнішні сили. Це підтверджує кабалістичне вчення про Гейхалот — сім небесних палат: іншій стороні відповідають лише палати нижніх семи сфірот, а не Гейхал Свята святих, який охоплює Кетер, Хохму, Біну й Даат.

ויובן זה אצל האדם שאחר התפלה חולפת ועוברת האהבה כו' לפי שהאהבה היא נעשית פנימית (משא"כ ההתבוננות הוא בחי' מקיף כו') בתפלה.

Це можна зрозуміти на прикладі людини: після молитви любов минає й відходить тощо, бо під час молитви любов стає внутрішньою (на відміну від споглядання, яке є аспектом макифу тощо).

Знайомий досвід допомагає зрозуміти цю думку: любов, яку відчуває людина під час молитви, згодом згасає. Це тому, що вона стала внутрішньою — утримується в посудині, — тоді як споглядання, що породило її, є охоплювальним і тому тривалішим.

ושעת התפלה שסוגר עיניו ואינו רואה זה העולם מתעורר אצלו האהבה ההיא משא"כ אחר התפלה שרואה עיניו העולם ותענוגיו כו'.

Під час молитви, коли людина заплющує очі й не бачить цього світу, в ній пробуджується ця любов; але після молитви вона бачить справи світу та його насолоди тощо.

Коли людина молиться із заплющеними очима й не бачить світу, вона відчуває цю любов. Коли ж молитва закінчується і вона знову бачить мирські справи й насолоди, внутрішнє почуття легко відступає.

ואין לך שדוחה את החיצונים אלא מה שהוא בבחי' מקיף היינו שאינו נגבל בכלי שהוא דבר קיים לעד.

І ніщо не відштовхує зовнішні сили, крім того, що перебуває на рівні макифу, тобто не обмежене посудиною і є чимось тривким навіки.

Загальне правило таке: відштовхнути зовнішні сили може лише те, що є охоплювальним і не обмежене посудиною. Оскільки воно не має меж, то й триває.

וכמ"ש בפ' קדש ולזכרון בין עיניך.³⁹ לפי שפ' קדש היא בחי' חכמה⁴⁰ מוחין דאבא (שם בחי' הזכרון) שמתלבשים באימא מקור המקיפים.

Як сказано в розділі «Кадеш»: «I на пам'ять між очима твоїми»; адже розділ «Кадеш» є рівнем Хохми — інтелектуальних сил (мохін) Абби (тут міститься рівень пам'яті), які вбираються в Імму, джерело макифім.

Ось чому в уривку тфілін «Кадеш» сказано про «пам'ять між очима твоїми»: цей уривок відповідає Хохмі — мохін Абби, де міститься пам'ять. Ці мохін вбираються в Імму (Біну), джерело охоплювальних світел, і завдяки цьому перебувають під захистом.

ולכן כתיב במלחמת עמלק לא תשכח.⁴¹ שכחה היא הסתלקות המוחין דאבא שכשמסתלקין מוחין דאבא בבחי' המדות שאין להם אלא מוחין דיניקה שם יש זלעו"ז [זה לעומת זה].

Тому про війну з Амалеком сказано: «Не забувай». Забування — це відхід мохін Абби; адже коли мохін Абби відходять, на рівні мідот, у яких залишаються лише мохін періоду еніка (вигодовування), з'являється «одне навпроти одного».

Заповідь щодо Амалека — «Не забувай», бо забування означає відхід мохін Абби. Коли ці мохін відступають, емоціям залишається лише незрілий, «молочний» рівень інтелекту, і тоді може утвердитися протилежна сила.

וזהו ויאבא שהוא מלשון חבוק שהחבוק הוא בידיים חסד דרועא ימינא⁴² כו'.

Ось що означає «ваеавек» («він боровся»): це слово споріднене з «хібук» (обіймами), адже обіймають руками: милість (Хесед) — це права рука тощо.

Альтер Ребе пов'язує «ваеавек» — «він боровся» — зі словом «хібук», тобто обійми, оскільки борці хапають один одного руками; у Тікуней Зоар права рука відповідає Хеседу.

כך סיבב גופו בידיו חו"ג [חסד וגבורה] דהיינו שהלבישו חו"ג [חסד וגבורה] של ס"מ [סמאל] את גופא דיעקב כדי להפילו ולהמשיך לבו אחריהם

Так він обхопив тіло Яакова руками — Хесед і стриманість (Гвура); тобто Хесед і Гвура Самаеля огорнули тіло Яакова, щоб повалити його й потягнути його серце за собою;

Самаель обвив тіло Яакова обома руками — власними Хесед і Гвураю. Він прагнув повалити Яакова й потягнути його серце за емоціями іншої сторони.

וכמו המדות של נה"ב [נפש הבהמית] שמלכישין את נפש האלקי' ומונעין הדכיות כו' ואין התלבשות זו אלא בשעה שמסתלקים מוחין דאבא

подібно до того, як емоційні атрибути (мідот) тваринної душі (нефеш габагаміт) огортають Б-жественну душу (нефеш елокіс) і перешкоджають єднанню [з Б-гом] тощо. Таке огортання відбувається лише тоді, коли відходять інтелектуальні сили (мохін) Абба,

У людині це подібне до того, як емоції тваринної душі огортають Б-жественну душу й перешкоджають їй зв'язку з Б-гом. Це може статися лише тоді, коли відходить вищий інтелект — мохін Абба.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה ⁴³ פ"י שכשהדעת מתקצר ומתצמצם בבחי' מוחין דיניקה אזי נעשו צרכי עמך מרובים רבים ונפרדים.

як сказали наші благословенної пам'яті мудреці: «Потреби Твого народу, Ізраїлю, численні, а їхнє знання (Даат) коротке». Тобто, коли Даат скорочується й стискається до рівня мохін періоду вигодовування, потреби Твого народу стають численними, множаться й розпорошуються.

Фраза з молитви Неїла «їхнє знання коротке» тлумачиться як причина й наслідок: коли Даат стискається до незрілого рівня, потреби людини множаться й розпорошуються. Міцний Даат пов'язує людину з Б-гом, а коли він слабшає, множаться бажання.

РОЗДІЛ 5 • 111-13

Чому Самаель зазнав поразки

11 ולתאוה יבקש נפרד ⁴⁴ כו'. ואעפ"כ [ואף על פי כן] וירא כי לא יכול לו ⁴⁵ מפני שיעקב הוא ⁴⁶ י" עקב היינו הארת יסוד אבא ⁴⁷

«Відокремлений шукає пожадання» тощо. І все ж «він побачив, що не може здолати його», бо Яаков — йуд-ейкев (йуд [i] п'ята), тобто світіння основи (Йесод) Абба,

Вірш із Мішлей показує, що відокремленість породжує пожадання — саме так Самаель намагається стягнути Яакова донизу. Однак ангел «не зміг здолати його», бо ім'я Яаков прочитується як йуд-ейкев — йуд, мудрість (Хохма), що сягає аж до п'яти; п'ята означає світло Йесод Абба, каналу Хохми.

שהוא שרש האצ"י שיעקב הוא שהמשיך כל בחי' עקודים נקודים ⁴⁸ כו' שהיו תחלה תחת ממשלת לבן.

що є коренем світу еманції (Ацилут); адже саме Яаков низвів усі рівні Акудім і Некудім (світла) тощо, які спочатку перебували під владою Лавана.

Йесод Абба є коренем Ацилуту, а Яаков низвів світла Акудім і Некудім, на які натякають смугасті й плямисті отари, що він набув. Спочатку ці рівні перебували під владою Лавана — образу оболонки (кліпи).

12 וַלֵּלֶכֶן שְׁתֵּי בָנוֹת לֹאָה וְרַחֵל⁴⁹ וַיַּעֲקֹב הִפְכֵם לְקְדוּשָׁה כּוֹי. וְנִמְשַׁךְ גַּם בַּמְדוּתוֹ כַּחַי בְּטוֹל מְמוּחִין דֹּאבָא

А Лаван мав двох дочок — Лею та Рахель, і Яков підніс їх до святості тощо. Самоусунення (бітуль), що походило від інтелектуальних сил (мохін) Абби, проникло також у його емоційні атрибути (мідот).

Дочки Лавана, Лея та Рахель, уособлюють рівні, що перебували в руках оболонки (кліпи), а Яков підніс їх до святості, одружившись із ними. Його емоційні атрибути також наповнилися бітулем, що походив від мохін Абби.

וְלֹא יָכוֹל לִנְגוּעַ רַק בַּכֶּף הִירָךְ⁵⁰ שֶׁהִיא הַשְּׁפָעָה שֶׁמִּמֶּנּוּ וְלַחוּץ שֶׁשֶּׁם הָאָרֶת הַבְּטוּל מוֹעֲטַת כְּנוּדַע שְׁכִלּוֹי [שְׁכִלּוֹיִת] מִבְּשִׁלִּין הַזֶּרַע שֶׁנַּעֲשָׂה גִשְׁמִיּוֹת כּוֹי.

І він не міг торкнутися [нічого], крім заглиблення стегна — впливу, що виходить від нього назовні, де світіння бітулю слабке; адже, як відомо, нирки дозрівають сім'я, яке стає матеріальним тощо.

Отже, Самаель міг досягти лише «заглиблення стегна» — впливу, що виходить від Якова до інших, де бітуль світить лише слабко. Альтер Ребе порівнює це з нирками, які дозрівають сім'я: саме на цьому етапі духовне стає матеріальним.

13 וְבֹזָה טַעַם הַסִּימָ [הַסִּמָּאֵל]⁵¹ שֶׁכֶּסְבוֹר שִׁיעָקֵב אֵינוֹ אֵלָא מִרְכָּבָה לַחֲגִיטָת [לְחֶסֶד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת] אָבֵל בִּאֲמַת שְׂרָשׁ יַעֲקֹב וְיִסּוּדָתוֹ בְּהִרְרֵי קֹדֶשׁ⁵² חֲכִי [חֲכָמָה] עֲלֵאָה יִסּוּד אָבָא מוֹחַ הַזְכָּרוֹן כּוֹי

У цьому Самаель помилився: він вважав, що Яков є лише колісницею для милості (Хесед), стриманості (Гвура) і краси (Тіферет); але насправді корінь Якова і його «основа на святих горах» — це вища мудрість (Хохма), основа (Йесод) Абби, сила пам'яті тощо.

Самаель помилявся, вважаючи Якова лише колісницею для емоційних атрибутів (мідот), де оболонка (кліпа) може знайти собі опору. Насправді корінь Якова лежить у «святих горах» — у вищій Хохмі, Йесоді Абби, силі пам'яті, де кліпі ні за що зачепитися.

וְהִנֵּה מִלְחָמָה זֹו הִיא בִּזְלַעוּיָז [בֹּזָה לַעֲזוּמַת זֹה] בְּכַחַי דְּכָר דְּקִלִּיפָה שְׁכַנְגָד זִי"א⁵³ וְעַדִּיז יֵשׁ זִלְעוּיָז [זֹה לַעֲזוּמַת זֹה] בְּכַחַי מְלִי דְּקִלִּיפָה כּוֹי.

Тепер ця битва відбувається за принципом «одне навпроти одного» на рівні чоловічого аспекту кліпи, що відповідає емоційним атрибутам (Зеїр Анпін); так само існує принцип «одне навпроти одного» на рівні царювання (Малхут) кліпи тощо.

Цю битву вели на рівні Зеїр Анпін, чоловічої сторони атрибутів, із відповідником у кліпі. Альтер Ребе зазначає, що існує паралельна битва на рівні Малхут, жіночої сторони, яку пояснює наступний абзац.

Земля, пил і піднесення пилу

14 וזהו ההפרש שבין עפר לאבק שנוי [שנוכר] בזוהר⁵⁴ כי הנה ד' יסודות ארמ"ע [אש רוח מים עפר] העפר היא

תחתונה שבכולם ואש רוח מים הם הגבוהים יותר

У цьому полягає відмінність між афар (землею) та авак (пилом), про яку згадується в Зоарі. Адже з чотирьох елементів — вогню, повітря, води й землі — земля є найнижчою з усіх, а вогонь, повітря та вода — вищими.

Зоар протиставляє два єврейські слова на позначення ґрунту: афар (земля) та авак (пил). Тепер Альтер Ребе пояснює цю відмінність. Із чотирьох класичних елементів земля є найнижчою, а решта три — вищими.

ואעפ"כ [ואף על פי כן] כולם אין מצמיחים פירות רק הכל היה מן העפר.⁵⁵ והטעם כי העפר הוא מבחי

מל'. ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן.⁵⁶

І все ж жоден із них не приносить плодів, а все походить із землі. Причина в тому, що земля належить до рівня царювання (Малхут). [Як сказано:] «Із землі, що буде на підлозі Мішкану (Святилища)».

І все ж жоден із вищих елементів не приносить плодів: «усе походить із землі», як сказано в Коелеті, адже земля відповідає Малхут — останній сфері, джерелу всього, що виникає внизу. Вірш про землю з підлоги Мішкану, який використовується в обряді сота — жінки, підозрюваної в подружній зраді, — наводиться як ще одне посилення на святу землю.

ובקדושה היא בחי' התכללות ונעוץ תחלתן בסופן דייקא וכנודע מ"ש אני ראשון ואני אחרון⁵⁷ שהמל'

הוא כתר אני' אותיות אי"ן⁵⁸ (והחכמה מאין תמצא⁵⁹ כי אי"ן הוא כחי' כתר)

А у святості є властивість взаємного включення, і «початок їхній укорінений саме в кінці їхньому»; як відомо щодо написаного: «Я — перший і Я — останній»: Малхут є Кетером, бо слово «ані» («я») складається з тих самих єврейських літер, що й «айн» («ніщо») (а «мудрість» (Хохма) походить з айну), адже айн — це рівень вінця (Кетер)).

У святості найнижче пов'язане з найвищим, як сказано в Сефер Єцира: «початок їхній укорінений у кінці їхньому». Отже, Малхут, «останнє», вкорінена в Кетері, «першому»: слово «ані» («я»), яким позначають Малхут, складається з тих самих єврейських літер, що й «айн» («ніщо») — назва Кетера.

הוא כתר שהוא הממוצע בין המאציל לנאצלים להיות מאין יש ולכן יש כח זה גם להמלי' הוא בחי' עפר להצמיח כל צמח האדמה בגשמיות

Це Кетер, який є посередником між Тим, Хто еманує, і тими, хто еманований, щоб із ніщо постало щось. Тому й Малхут має цю силу: вона є рівнем землі, що дає фізично прорости всім рослинам ґрунту.

Кетер — це міст між Б-гом і тим, що Він еманує, точка, де з нічого постає щось. Оскільки Малхут укорінена в Кетері, вона теж має цю творчу силу, яка фізично виявляється у здатності землі давати рости рослинам.

וגם ברוחניות יש כח להמלי' שהוא סוף המדרגו' [המדרגות] מקור אתדל"ת [אתערותא דלתתא] להיות אתדל"ע [אתערותא דלעילא] להמשיך אור הי"ס [הי' ספירות] כו'

І в духовному Малхут, яка є кінцем рівнів, має силу бути джерелом пробудження знизу (ітарута делетата), щоб виникло пробудження згори (ітарута делейла) й униз було притягнуте світло Десяти сфірот, тощо.

І в духовному Малхут, найнижчий рівень, має силу започатковувати: від неї походить пробудження знизу, яке викликає пробудження згори й притягує світло всіх десяти сфірот.

משא"כ אבק הוא דאשתאר מן נורא⁶⁰ כמשל העצים שדולקים באש שהאש שואב יסוד אר"מ [אש רוח מים] שבתוכו

Авак же — це «те, що залишилося від вогню», як у прикладі з деревиною, що горить у вогні: вогонь витягує з неї елементи вогню, повітря й води.

Авак, пил, відрізняється від землі: Зоар називає його «тим, що залишилося від вогню». Коли горить деревина, вогонь забирає елементи вогню, повітря й води, що містяться в ній.

ולא נשאר אלא יסוד העפר⁶¹ שהוא האפר ואפר זה הוא אינו מצמיח כמו עפר (שמצמיח מעצמו אלא זורעין בו ומצמיח שלכן הוא כשר לכסוי הדם)⁶²

І залишається лише елемент землі — попіл; але цей попіл не дає речам рости так, як земля (яка дає їм рости сама собою; натомість [у попелі] сіють, і посіяне в ньому росте, тому попіл придатний для покриття крові).

Залишається лише елемент землі — попіл, якому бракує здатності землі давати речам рости самостійно. У дужках додається галахічна подробиця: насіння, посіяне в попелі, все-таки проростає, і тому попіл вважається ґрунтом, придатним для покриття крові забитої птиці або дикої тварини.

כך עדי"מ מלי דקליפה היא אחר גמר כל הבירורים שעיקר היות הקליפות הוא ע"י שבה"כ [שכירת הכלים] ומה שנברר תחלה היותר מוכרח הוא נעשה אצ"י והנשאר נעשה בריאה כו'

Так само, за аналогією, Малхут кліпи — це те, що залишається після завершення всіх очищень. Адже головне виникнення кліпот відбувається внаслідок Розбиття Посудин; те, що було виправлене першим і було найкращим, стало світом еманції (Ацилут), а те, що залишилося, стало світом творення (Брія), тощо,

За аналогією, Малхут кліпи — це те, що залишається після завершення всіх очищень. Кліпот виникли внаслідок Розбиття Посудин світу Тогу (хаосу), а коли впалі іскри було відсортовано, найкращі стали Ацилутом, наступні — Брія, і так далі вниз.

עד שהמדרגה התחתונה סוף כל הבירורים מה שא"א עוד לברר שם הם הקליפות

аж до найнижчого рівня — кінця всіх очищень, того, що вже неможливо очистити: оболонки (кліпот).

На самому дні перебуває те, що взагалі неможливо було очистити. Цей залишок і є кліпот.

ולא נשאר בהם אלא חיות מועט כמו אבק שכשזורעין בו עכ"פ [על כל פנים] מצמיח (ומ"מ אינו כמו עפר שמצמיח מעצמו ואם זורעים בו מצמיח בו כהנה וכהנה)

І в них залишається лише трохи життєвої сили (хают), подібно до авака (пилу): якщо його засіяти, то бодай щось проросте (але він усе ж не такий, як земля, що родить сама собою, а якщо в неї щось посіяти, то вона приносить у багато разів більший урожай).

У них зберігається лише слід життєвої сили, подібно до пилу, в якому щось проростає лише тоді, коли його засіяти. Він зовсім не схожий на землю, яка родить сама собою і багаторазово примножує те, що в неї посіяли.

וחיות הזה הוא ג"כ רק בזמן הגלות אבל לע"ל [לעתיד לבוא] ואת רוח הטמאה אעביר כו'. ולא יהיה להם חיות מכל וכל.

І ця хают також існує лише під час вигнання; але в Майбутньому: «І Я усуну дух нечистоти», тощо, — і в них зовсім не залишиться хают.

Навіть цей слід життєвої сили існує лише під час вигнання. У майбутньому дух нечистоти буде усунуто, і кліпот зовсім не матимуть життєвої сили.

ועיז ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] העלו אבא עד כה"כ [כסא הכבוד]⁶³ היא מלי דאצי" שגם בחי אבא נתכלל למעלה⁶⁴ עיי הביור של יעקב

І саме про це наші мудреці, благословенна їхня пам'ять, сказали: «Вони підняли пил аж до Престолу Слави», який є царюванням (Малхут) світу еманції (Ацилут): адже навіть рівень авака був включений угорі завдяки очищенню, здійсненому Яковом;

У Талмуді сказано, що коли Яков боровся з ангелом, «вони підняли пил аж до Престолу Слави», а Альтер Ребе тлумачить Престол як Малхут світу Ацилут. Завдяки праці Якова з очищення навіть найнижчий рівень — пил — був піднесений до святості.

כמו שכאשר ויאבא איש עמו גם יעקב נתחזק ובירר ממנו (והעלו לי [לשון] רבים לפי שהבירור היה עיי שניהם יעקב הוא המברר וס"מ [וסמאל] הוא המתברר כו')

так само, як коли «чоловік боровся з ним», Яков також зміцнів і витягнув із нього те, що підлягало очищенню (а «підняли» вжито у множині, бо очищення відбувалося за участю обох: Яков очищав, а Самаель був тим, кого очищали, тощо).

Коли ангел боровся з Яковом, Яков зміцнів і очистив щось у своєму супротивникові. Множина «вони підняли» у вислові Талмуду відповідає цьому: участь у процесі брали обидва — Яков як той, хто очищав, а Самаель як той, кого очищали.

וכמו שחבק הס"מ [הסמאל] ידיו חו"ג [חסד וגבורה] על גופו של יעקב כך חבק ידיו יעקב חו"ג [חסד וגבורה] שלו על גופו של ס"מ [סמאל]

І так само, як Самаель обіймав тіло Якова своїми руками — милістю (Хесед) і стриманістю (Гвура), — Яков обіймав тіло Самаеля своїми руками, тобто власними Хесед і Гвураю;

Обійми діяли в обидва боки. Самаель обвив Якова своїми Хесед і Гвураю, а Яков обвив Самаеля власними Хесед і Гвураю.

כי כן דרך המתאבקים במלחמה וכך הוא דרך מלחמת היצה"ר [היצר הרע] כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] לעולם ירגיז⁶⁵ כו' ולכן גדול כח התשובה (כי הבירור היינו ענין תשובה כו')

бо саме так борються ті, хто змагається у двобої. Так само відбувається боротьба зі злим потягом, як сказали наші мудреці, благословенна їхня пам'ять: «Людина завжди має підбурювати», тощо. І тому велика сила повернення (тшува), адже очищення і є суттю тшуви, тощо,

Так борються ті, хто змагається у двобої, і так само людина бореться зі злим потягом: Талмуд радить завжди спонукати добрий потяг протистояти злomu. Це очищення становить суть тшуви, тому її сила така велика.

ובמקום שבע"ת [שבעלי תשובה] ⁶⁶ כו' דמשכין ל' בחילא יתיר ⁶⁸ כו' והיינו מלחמת זלעז"ז [זה לעומת זה]
 דז"א ועד"ז מתברר גם האבק במלחמת זלעז"ז [זה לעומת זה] דנוק' [דנוקבא]

і «в місці, де баалей тшува [ti, хто повернулися до Б-га] [стоять]», тощо, бо вони притягують її вниз із більшою силою, тощо. І це війна «один навпроти одного» на рівні емоційних атрибутів (Зеїр Анпін); і так само пил очищується у війні «один навпроти одного» на рівні жіночого аспекту / Малхут (Нуква),

Баалей тшува стоять там, де не можуть стояти навіть цілковито праведні, бо вони притягують Б-жественність «із більшою силою» — силою перетвореного бажання. Це боротьба на рівні Зеїр Анпіна, і відповідна боротьба відбувається також на рівні Нукви (Малхут), де очищується пил.

וכמ"ש בזוהר ע"פ ככל לבבך ⁶⁹ בבי' יצריך דא הוא רזא כו'. והאבק הוא מלי דקליפה. ⁷⁰

Як сказано в Зоарі щодо слів «усім серцем твоїм (левавах)»: «з обома твоїми нахилами; це таємниця» тощо. А авак (пил) — це царювання (Малхут) оболонки (кліпи).

Зоар тлумачить слова «усім серцем твоїм», написані як «левавах» з подвійною літерою бет, у значенні «з обома твоїми нахилами» — добрим і злим. Пил у цьому обговоренні — це Малхут кліпи.

עלה עד כסה"כ [כסא הכבוד] ⁷¹ מלי דקדושה שמבחי' מלי' הוא שמשתלשל מעולם ועד עולם עד מלי דעשי'
 [דעשיה] להיות מקור האבק כי משם יפרד כו'

Він піднявся аж до Трону Слави, Малхут святості, адже саме з рівня Малхут [світло] спускається від світу до світу, аж до Малхут світу дії (Асія), щоб стати джерелом аваку, бо звідти він відокремлюється тощо;

Пил піднявся до Трону Слави, Малхут святості, бо сам пил має своє джерело в Малхут: Малхут спускається від світу до світу аж до Малхут Асії, і звідти відгалужується сфера відокремлення. Отже, пил повертається до свого кореня.

כי ז"א ונוק' [ונוקבא] דקליפה נגד ז"א ונוק' [ונוקבא] דקדושה והכירור הוא להיות מלי דקליפה נכללת
 במלי דקדושה וז"א בז"א דקדושה כו':

Бо емоційні атрибути (Зеїр Анпін) і жіночий аспект / Малхут (Нуква) кліпи стоять навпроти Зеїр Анпіна й Нукви святості, а очищення полягає в тому, щоб Малхут кліпи включилася в Малхут святості, а Зеїр Анпін — у Зеїр Анпін святості тощо.

Зеїр Анпін і Нуква кліпи відображають відповідні аспекти святості, а очищення означає, що кожен із них знову включається у відповідний йому святий аспект. Малхут кліпи включається в Малхут святості, а Зеїр Анпін кліпи — у Зеїр Анпін святості.

В АВОДІ

Любов, що відчувається під час молитви, згасає, коли очі відкриваються на світ, бо вона стала внутрішньою й обмеженою; лише те, що залишається всеохопним і корениться в бітулі розуму, відганяє зовнішні сили. Злий потяг учіплюється, коли слабшає знання (Даат), а потреб стає більше. Відповідь — боротися, як Яков: пробуджувати добро проти зла й приймати цю боротьбу, перетворюючи її на тшуву, яка притягує святість «із більшою силою».

ПИТАННЯ ДЛЯ ОБГОВОРЕННЯ

1. Якщо кліпот черпають усе своє життєве начало зі святості, що дає їм змогу воювати проти неї?
2. Чому павук «у палацах царя» ілюструє сподівання кліпи жититися безпосередньо від Нескінченного світла?
3. Чому інтелект захищений від кліпи, а емоції вразливі до неї, і як це пояснює, чому любов, відчутна під час молитви, згодом згасає?
4. У чому полягала помилка Самаеля щодо Якова і чому він міг ударити лише в западину стегна?
5. Як відмінність між землею й пилом пояснює, що означає вислів про те, що Яков і ангел «піднесли пил до престолу Слави»?

Примітки

אבזאצ 1

1 וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ

Ще два записи цього самого маамару, занотовані зі слів промовця у 5566 році (1805-06). Вони дають читачеві змогу порівняти, як різні слухачі записали вчення Альтер Ребе.

ПРИМІТКА КЕНОТ

הנחת כ"ק אדמו"ר האמצעי בסה"מ תקס"ו ע' קמח. הנחת ר' משה בן כ"ק אדה"י שם ע' קסד. ומתחיל: "בוהר פ' וישלח ויאבק איש עמו". ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. חלק מהמאמר מהנחת כ"ק אדה"א עם הגהות באוה"ת כרך ה תתע"ה, א. וראה גם בכרך ז תתתל, א. חוקת ע' תשסד ואילך.

2 וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ

Яков, залишившись уночі на самоті, бореться з чоловіком до світанку. Увесь маамар пояснює цю боротьбу.

בראשית ל"ב:כ"ה Genesis 32:25

וַיִּנָּחֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית לב, כה.

3 מלחמת הס"מ בסטרא דקדושה

У цій версії запитання сформульовано прямо: здається вкрай дивним, що у вищих світах могла відбуватися війна між Яковом і князем Ейсава, тобто війна між стороною святості та іншою стороною (sitra agra).

ПРИМІТКА КЕНОТ

בסה"מ תקס"ו ע' פא: "לכאורה יפלא מאד איך יתכן למעלה ענין המלחמה של יעקב ושרו של עשו שהוא בחי המלחמה בין סטי דקדושה לסטי"א". וראה גם באוה"ת וישלח תתע"ה, א. כרך ז תתתל, ב.

4 מלחמה לה' בעמלק

Після битви з Амалеком Моше проголошує, що Im'ya B-ga (Гавая) веде війну з Амалеком з покоління в покоління. Альтер Ребе порівнює боротьбу Самаеля з Яковом із цією тривалою війною між святістю та її протилежністю.

שמות י"ז:16 Exodus 17:16

וַיֹּאמֶר כִּי־יָד עֲלֵיכֶם קַה מִלְחָמָה לַה' בְּעַמְלֵק מִדֹּר דָּר:

And he said: 'The hand upon the throne of the L-RD: the L-RD will have war with Amalek from generation to generation.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שמות יז, טז.

5

וכנודע מן הפרדס

Цемах Цедек визначає уривок із Pardes і цитує наведені там слова Зоґара: накульгування Якова на стегно стосується Нецаха Ізраїлю; з цього рівня ніхто не про-рокував, аж поки не прийшов Шмуель і не виправив його.

ПРИМІТКА КЕНОТ

שער יז שער ירך יעקב. באוה"ת שם כרך ה מציין שער י"ז הוא שער ירך יעקב שהביא בשם הוהר וז"ל: והוא צולע על ירכו דא איהו נצח ישראל כו' דלא אתנבי מתמן בר נש עד דאתא שמואל נביאה ועל דא כתיב וגם נצח ישראל לא ישקר כדון אתתקן דרגא דא כו'. בסה"מ תקס"ו שם ע' קכ: "שפגם בחי הנצח דקדושה שמשם אור הנבואה שופע למטה בנבואה כו' וע"כ לא היתה הנבואה בישראל".

6

וכנודע מן הפרדס

У примітці Kehot цей уривок визначено як 17-ті Ворота з «Пардес Рімонім» рабі Моше Кордоверо, де наведено вчення Зоара про те, що ушкоджене стегно Якова — це перемога (Нецах), місце пророцтва.

פרדס רמונים י"ז Pardes Rimmonim 17

7

נצח ישראל לא ישקר

Шмуель каже Шаулю: «Вічність Ізраїлю не збреше». У кабалістичному прочитанні слово «Нецах» тут указує, що Шмуель виправив цей атрибут.

שמואל א ט"ו:כ"ט I Samuel 15:29

וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקַר וְלֹא יִנָּחֵם כִּי לֹא אָדָם הוּא לְהִנָּחֵם:

And also the Glory of Israel will not lie nor repent; for He is not a man, that He should repent.'

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שמואל-א טו, כט.

אבזאצ 2

8

לא כאברהם

Там Альтер Ребе пояснює, що Авраам був безмежним Хесед, бачив лише добро й тому просив, щоб Ішмаель «жив перед Тобою» вічно, хоча знав, яким був Ішмаель. Це показує, як кліпа постає з безмежної доброти.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ספרי דברים לב, ט. ראה לעיל יב, א. ענין זה לא נזכר בבי הנחות בסה"מ תקס"ו.

9

לא כאברהם שיצא ממנו ישמעאל

Сіфрей, тлумачачи слова «Бо частка Б-га — Його народ, Яков — жереб Його спадщини», зіставляє Авраама, від якого походить Ішмаель, із Яковом, усі діти якого

איוב כ, טו.

були гідними. Це показує, що оболонка (кліпа) може виникати із самої святості.

Sifrei Devarim 312:1-2'ב'א-ב'א-ב'א

... צאו מתוך שלי, אי אפשי שתהיו בתוכה, תנו לי חלקי שְׁאָהָא מכירו. כָּה כְּשֶׁבָא אַבְרָהָם אֲבִינוּ לְעוֹלָם יִצְחָק מִמֶּנּוּ פְסוּלָת, יִשְׁמַעֲאֵל וְכָל בְּנֵי קְטוֹרָה. כָּה יִצְחָק לְעוֹלָם יִצְחָק מִמֶּנּוּ פְסוּלָת, עָשׂוּ וְכָל אֲלוֹפֵי אָדָם. חָזְרוּ לְהִיּוֹת רָעִים יוֹתֵר מִן הָרָשׁוֹנִים. וְכִשְׁבָּא יַעֲקֹב לֹא יִצְחָק מִמֶּנּוּ פְסוּלָת, אֲלֵא נולדו כל בניו כְּשֶׁרִים, כְּעֶנְיָן שְׁנָאֲמֵר (בראשית כה כו): "וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֶהְיֶה". מִהִּיכָן הַמָּקוֹם מִכִּיר אֶת חֲלָקוֹ? מִיַּעֲקֹב, שְׁנָאֲמֵר: כִּי חֲלָק ה' עִמּוֹ יַעֲקֹב חָבֵל ...

(Devarim 32:9) "For the portion of the L-rd is His people": An analogy: A king had a field and gave it to tenant-farmers, who began to steal from it — upon which he gave it to their sons — who began to be worse than the first. When a son was born to him, he said to them: Get out of what is mine. You cannot remain there. Give me my portion so that I can recognize it. Similarly, when our father Abraham came to the world, there issued from ...

Vocalized Edition (CC-BY-NC) • Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY)

10

מותר החסד

Там Яаков названий довершеністю праотців: «не так, як Авраам, від якого походить Ішмаель». Авраам був чистим Хесед, без жодної домішки, тому його милість поширилася надто далеко; Іцхак був стриманістю (Гвура), тоді як Яаков поєднує обидві протилежності — рацо ве-шов (порив угору й повернення донизу). Ішмаель — це надлишок чистого Хеседу.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לעיל כה, ב.

11

ואת רוח הטומאה אעביר

Пророк провіщає, що Б-г усуне з землі дух нечистоти — поклавши в майбутньому край кліпі.

Zechariah 13:2'ב'א-ב'א-ב'א

וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא נֶאֱמַר ה' צִבְאוֹת אֲכַרִּית אֶת־שְׁמוֹת הַעֲצִבִּים מִן־הָאָרֶץ וְלֹא יִזְכְּרוּ עוֹד וְגַם אֶת־הַנְּבִיאִים וְאֶת־רוּחַ הַטְּמָאָה אֲעַבִּיר מִן־הָאָרֶץ:

And it shall come to pass in that day, Saith the L-RD of hosts, That I will cut off the names of the idols out of the land, And they shall no more be remembered; And also I will cause the prophets And the unclean spirit to pass out of the land.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

זכרי' יג, ב.

12

חיל בלע ויקאנו

Нечестивець ковтає багатство, але змушений його повернути. Так само кліпа має повернути святі іскри, які вона поглинула.

Job 20:15'ב'א-ב'א-ב'א

חיל בלע ויקאנו מבטנו ירשנו אל:

He hath swallowed down riches, and he shall vomit them up again; G-d shall cast them out of his belly.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

13

בלע המות לנצח

Б-г поглине смерть навіки. Смерть і нечистота — це остаточний прояв кліпи, який буде усунуто.

Isaiah 25:8'ב'א-ב'א-ב'א

בִּלְע הַמּוֹת לְנֶצַח וּמָחָה אֲדֹנֵי ה' דִּמְעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים וְחָרַפְתָּ עִמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי ה' דִּבֶּר:

He will swallow up death for ever; And the L-rd GOD will wipe away tears from off all faces; And the reproach of His people will He take away from off all the earth; For the L-RD hath spoken it.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ישע' כה, ח.

אבצאצ 3

14

והיה כלא היה

Овадья пророкує, що народи, які пили на святій горі Б-га, стануть такими, ніби їх ніколи й не було. Альтер Ребе застосовує це до майбутнього кінця оболонки (кліпи).

Obadiah 1:16'ב'א-ב'א-ב'א

כִּי כִּאֲשֶׁר שָׁתִיתֶם עַל־הַר קָדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָל־הַגּוֹיִם תְּמִיד וְשֶׁתּוּ וְלָעוֹ וְהָיָה כְּלוֹא הָיָה:

For as ye have drunk upon My holy mountain, So shall all the nations drink continually, Yea, they shall drink, and swallow down, And shall be as though they had not been.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

15

עת אשר שלט האדם באדם

Корелет зауважує, що одна людина іноді панує над іншою собі на шкоду. Це тлумачать як тимчасове панування зла, яке зрештою шкодить самому собі.

Ecclesiastes 8:9'ב'א-ב'א-ב'א

אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת־לְבִי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ עַת אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בְּאָדָם לְרָע לֹו:

All this have I seen, even applied my heart thereto, whatever the work that is done under the sun; what time one man had power over another to his hurt.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

קהלת ח, ט.

16

כחשיכה כאורה

У глосах Цемах Цедека до цього маамара розглядається вислів «темрява як світло» в його зв'язку з цим місцем.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה באוה"ת פ' וישלח כרך ה תתעה, א.

17

ולפני כחשכה כאורה

«Темрява не є темрявою перед Тобою... темрява — як світло». На трансцендентному рівні Б-га різниця між

світлом і темрявою не має значення.

Psalms 139:12 תהילים קל"ט:י"ב

גַּם־הַחֹשֶׁךְ לֹא־יַחְשִׁיךְ מִמֶּךָ וְלַיְלָה כִּיּוֹם יֵאִיר כַּחֲשִׁכָה כָּאוֹרָה:

Even the darkness is not too dark for Thee, But the night shineth as the day; The darkness is even as the light.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

18

שממית בידים תתפש

Серед малих, але мудрих істот є павук (або ящірка), яку можна спіймати рукою, а проте її знаходять у царських палацах. Альтер Ребе використовує її як образ кліпи, яка сягає найвищого рівня саме тому, що там вона не має жодної ваги.

Proverbs 30:28 משלי ל':כ"ח

שְׁמַמִּית בְּיָדַיִם תִּתְפֹּשׂ וְהִיא כְּהִיכָלִי מְלֶךְ:

The spider thou canst take with the hands, Yet is she in kings' palaces.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

משלי ל', כח. בלקו"ת פי ראה לא, א. סה"מ תרכ"ט (הוצאת תשנ"ב) ע' רצב — מציינים לכאן.

АБЗАЦ 4

19

ואלה המלכים אשר מלכו

Перелік царів Едому, які царювали до того, як зацарював будь-який цар в Ізраїлі. У Кабалі це царі світу Тору (хаосу), які «царювали й померли».

Genesis 36:31 בראשית ל"ו:ל"א

וְאֵלֶּה הַמְּלָכִים אֲשֶׁר מָלְכוּ בְּאֶרֶץ אֲדוֹם לִפְנֵי מֶלֶךְ־לְבָנִי יִשְׂרָאֵל:

And these are the kings that reigned in the land of Edom, before there reigned any king over the children of Israel.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

בראשית לו', לא. בסה"מ תקס"ו (הוצאה ראשונה) ע' פג מבאר "שמאחר שלא הי' עדיין מלך בישראל הוא התיקון דאצי' לכך מלכו הז' מלכים קדמאין בארץ אדום שמשם ינקו פנימיי השפע עליונה מאחר ששם כחשיכה כאורה שרים כו".

20

מלך אין באדום

За днів Єгошафата «в Едомі не було царя». Альтер Ребе розуміє це як стан після Тікуну (виправлення), коли Едом уже не панує.

I Kings 22:48 מלכים א כ"ב:מ"ח

וּמֶלֶךְ אֵין בְּאֲדוֹם נֹצֵב מֶלֶךְ:

And there was no king in Edom: a deputy was king.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

מלכים-א כב, מח.

21

יאר ה' פניו אתנו סלה

Псалмоспівець молиться: «Im'я Б-га (Елокім), будь милостивий до нас і благослови нас; нехай Він осяє нас Своім обличчям. Села». Маамар цитує цей рядок з Іме-

нем Б-га (Гавая); обличчя — внутрішнє світло Б-га — звернене до Ізраїлю.

Psalms 67:2 תהילים ס"ז:ב'

אֱלֹהִים יְחַנְּנוּ וְיִבְרְכֵנוּ יְאֹר־פָּנָיו אֲתָנוּ סְלָה:

G-d be gracious unto us, and bless us; May He cause His face to shine toward us; Selah

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

תהלים סז, ב. בהנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו מביא במקומו הפסוק "יאר ה' פניו אליך".

АБЗАЦ 5

22

שהם הם בחי' בטול ממש

Версія цього маамару в Ор га-Тора додає тут посилання на глосу в Танія chapter 35.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת נוסף: (ע' בסש"ב פל"ה בהג"ה).

23

ואינן עצמות הבטול ממש

У тексті цього маамару в Ор га-Тора до цих слів додано глосу, де йдеться про те, чому емоції не є сутністю бітулю.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת יש הג"ה לכאן.

24

תחילת הביטול . . כמו חב"ד

Цемах Цедек порушує питання: у людини пробудження любові й трепету в серці цінніше за споглядання, яке залишається лише в думці й не торкається серця; то чому ж тут інтелект названо вищим бітулем?

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת כאן תתעה, ב' זו צ"ע דבאדם כשנמשך ההתפעלות באהוי"ר בלב חשוב יותר מאלו ההתבוננות רק במוחו ושכלו ולא נגע ללב וצ"ע בסש"ב פט"ו בענין מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ע"ש.

АБЗАЦ 6

25

וקרו לי אלקא דאלקיא

Талмуд каже, що від сходу до заходу Im'я Б-га велике серед народів, бо вони називають Його «Б-гом богів». Альтер Ребе застосовує це до сфери, яка визнає Б-га, але вважає себе окремою.

Menachot 110a:11-13 מנחות ק"א:י"א-י"ג

אמר ריש לקיש מאי דכתיב (ויקרא ז, לו) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם כל העוסק בתורה כאילו הקריב עולה מנחה חטאת ואשם אמר רבא האי לעולה למנחה עולה ומנחה מיבעי ליה אלא אמר רבא כל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה (ולא חטאת) ולא מנחה ולא אשם אמר רבי יצחק מאי דכתיב (ויקרא ו, יח) זאת תורת החטאת וזאת תורת האשם כל העוסק בתורת חטאת כאילו הקריב חטאת וכל העוסק בתורת אשם כאילו הקריב אשם:

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

ПРИМІТКА КЕНОТ

מנחות ק', א.

26 עד שנמשך . . מקום לעצמם

Паралельне обговорення того, як бітуль сягає межі святості, за якою відокремлені існування посідають власне місце.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אה"ת ויקרא כרך ב ע' תלו.

АБЗАЦ 7

27 אם תגביה כנשר

У цій версії тут поставлено два запитання: чому саме у вірші сказано «мов орел» і як кліпа могла мати силу піднести себе так високо.

ПРИМІТКА КЕНОТ

עובדי ד. בהנחת כ"ק אדה"א בסה"מ תקס"ו מקשה כאן: "לכאורה מה שאמר כנשר דוקא, וגם איך ביכולתו להגביה א"ע כ"כ עצמו". לקמן קב, ב. לקו"ת צו טז, ב מציינים לכאן. באוה"ת וישלח כרך ה תתעג, א מציין לכאן. וגם מציין לכמה מקומות שמדבר מענין נשר.

28 אם תגביה כנשר

«Хоч би ти здійснювся високо, мов орел, і звив собі гніздо серед зірок, звідти Я скину тебе, — говорить Ім'я Б-га (Гавая)». Звернені до Едома, тут ці слова тлумачаться як спроба оболонки (кліпи) сягнути найвищих рівнів.

עובדיה א'ד:14 Obadiah

אם-תגביה כנשר ואם-בין כוכבים שים קנה משם אורידך נאם-ה'

Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

29 שרוצים לינק מאא"ס ב"ה שלא ע"י הקדושה

Паралельне обговорення прагнення кліпи черпати безпосередньо з Нескінченного світла, а не через святість.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אה"ת פי תצוה ע' א'תרצד.

АБЗАЦ 8

30 ואם צדקת

Елігу каже: «Якщо ти праведний, що ти даєш Йому?» З погляду трансцендентного Б-га людські заслуги нічого Йому не додають, і цим оболонки (кліпот) сподіваються скористатися.

איוב ל"ה:7 Job 35:7

אם-צדקת מה-תתן-לו או מה-מִידָךְ יָקֵחַ:

If thou be righteous, what givest thou Him? Or what receiveth He of thy hand?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

איוב לה, ז.

31 משם אורידך נאם הו"ה

Кінець вірша про орла: Б-г зведе додолу того, хто здійнявся високо. Альтер Ребе тлумачить Ім'я Б-га (Гавая) як порядок ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), який це здійснює.

עובדיה א'ד:14 Obadiah

אם-תגביה כנשר ואם-בין כוכבים שים קנה משם אורידך נאם-ה'

Though thou make thy nest as high as the eagle, And though thou set it among the stars, I will bring thee down from thence, saith the L-RD.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 9

32 וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ

Вірш про боротьбу, який тепер пояснюється як спроба Самаеля порушити порядок, установлений Яаковом.

בראשית ל"ב:25 Genesis 32:25

וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר:

And Jacob was left alone; and there wrestled a man with him until the breaking of the day.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 10

33 יַעֲקֹב מוֹבַחַר שְׂבָאוֹת

Там Яакова названо «найвизначнішим серед праотців», бо він поєднує обидва аспекти: він — середній засув, що проходить від краю до краю, і поєднує якість Авраама зі «страхом Іцхака».

ПРИМІТКА КЕНОТ

נסמן לעיל ז', ג.

34 והאבות הן הן המרכבה

Там праотці, які є Колісницею, ототожнюються з емоційними атрибутами Ацилуту: спершу вони містяться в Іммі, а потім виходять на стадію «вигодовування». Це пояснює, чому праотці як Колісниця відповідають Хеседу, Гвури й Тіферет.

ПРИМІТКА КЕНОТ

נסמן לעיל ד', ג.

35 והאבות הן הן המרכבה

Рейш Лакіш навчає, що Праотці самі є Колісницею: вони цілковито були колісницею волі Б-га, як колісниця є колісницею для свого вершника. Тут вони — Колісниця Хесед, Гвури й краси (Тіферет).

בראשית רבה מ"ז:6 Bereshit Rabbah 47:6

ויכל לדבר אתו - תני, הנפטר מחבירו בין גדול בין קטן, צריך ליטול ממנו רשות. ממי את למד? מאברהם. פעם אחת היה אברהם מדבר עם הקב"ה, באו מלאכי השרת לדבר עמו. אמר להן: נפטר מן השכינה, שהיא גדולה מכם תחלה, אחר כך אני מדבר עמכם. כיון שדבר עם הקדוש ברוך הוא כל צרכו, אמר לפניו: רבון העולמים! צריך אני לדבר. אמר לו: הפטר בשלום, הה"ד: ויעל אלקים מעל אברהם. אמר

ריש לקיש: האבות הן הן המרכבה, שנא: ויעל אלקים מעל אברהם. ויעל מעליו אלקים. (בראשית כה) והנה ה' נצב עליו:

"He concluded speaking with him, and G-d ascended from upon Abraham" (Genesis 17:22). It is taught: One who departs from another person, whether of greater or lesser stature, must take his leave from him. From whom do you derive this? From Abraham. On one occasion, Abraham was speaking with the Holy One blessed be He, when the ministering angels came to speak with him. He said to them: 'Let me first take my leave from the Divine Presence, which is of greater stature than you, then I will speak with ...

Daat Bereshit Rabbah (Public Domain) • The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY)

36 משא"כ בחב"ד . . שאין בזה לעו"ז

Цемах Цедек зазначає, що в цьому маамарі сказано: кліпа стоїть лише навпроти семи нижніх сфирот, а не перших трьох; натомість Рамаз на початку Ваяקгель пояснює, що вона стоїть навпроти палати волі, і залишає це питання відкритим.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אוה"ת פ' זכור ע' א'תשעה: "ועיין בהרמ"ז ר"פ ויקהל, וצ"ע בת"א בד"ה ויאבק שאין קליפה רק נגד ז"ת ולא נגד ג"ר כו', מ"מ הרמ"ז ביאר שהוא נגד היכל הרצון". בתורת שמואל תרכ"ט (בהוצאת תשנ"ב) ע' יב מציינ' ע"ז וז"ל: אך צ"ע מההגהות לד"ה תער השכירה מהרמ"ז שיש בעשי לעו"ז גם נגד ע"י, ומההגהות לד"ה קמפלגי במתיבתא דרקיע מענין ד"מ נגעים שנגע היפך הענג, וי"ל כי רבינו ז"ל חולק בזה על הרמ"ז וצ"ע ג" עכ"ל שם. ועיין במ"מ בסה"מ תרכ"ט שם. [ד"ה תער השכירה נדפס באוה"ת נ"ך כרך ב ע' תשפג. ובסה"מ הנחות — תרס"ז (נמצא בדפוס). ומההגהות לד"ה קמפלגי, ראה אוה"ת פ' תוריע עירנב, ושם כרך ב ע' תקכח].

37 רק נגד ז"ת

Цемах Цедек перефразовує: не навпроти перших трьох сфирот, тобто інша сторона не має палати, що відповідає святому Гейхалу Святая святих.

ПРИМІТКА КЕНОТ

באוה"ת פ' זכור ע' א'תשעה: "ולא נגד ג"ר דהיינו שאין בהם היכל נגד היכל ק"ק וקדושה" ע"ש.

38 וכמבואר מההיכלות . . בהיכל ק"ק

Там Гейхал Святая святих ототожнюється з Вищим Троном, відповідно до Ец Ха"м.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה באוה"ת על מגילת אסתר ע' ב'רסה דהיכל קדש"ק הוא כסה"כ שלמעלה, כמ"ש בע"ה, ומבואר ג"כ בסידור בדרוש שאחר עלינו לשבח המתחיל ביאור למ"ש בסש"ב פנ"ב נ"ג. ולקמן ק, ד.

39 בפי קדש ולזכרון בין עיניך

З першого уривка про тфилін — «Кадеш»: міцва полягає в тому, щоб це було «пам'яттю між очима твоїми». Альтер Ребе пов'язує цей уривок і згадування в ньому з мудрістю (Хохма).

Exodus 13:9: שמות י"ג:ט

וְהָיָה לְךָ לְאוֹת עֲלִידָה וְלִזְכוֹרָן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ כִּי בְּיָד חֲזָקָה הוֹצֵאתָ אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם:

And it shall be for a sign unto thee upon thy hand, and for a memorial between thine eyes, that the law of the L-RD may be in thy mouth; for with a strong hand hath the L-RD brought thee out of Egypt.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שמות יג, ט.

40 שפי' קדש היא בחי' חכמה

Там чотири уривки тфилін співвіднесено з різними рівнями: перший, "Kadesh li kol bechor", натякає на Хохму; другий, "When your son asks", — на споглядання; а два абзаци Шма — на любов і трепет.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקמן פו, ג. פז, ב. צב, ד.

41 במלחמת עמלק לא תשכח

Заповідь пам'ятати Амалека завершується словами: «Не забувай». Забування тлумачиться як відхід вищого інтелекту, що дає ворогові нагоду.

דברים כ"ה:ט"ט Deuteronomy 25:19

וְהָיָה בְּהִנִּיחַ ה' אֱלֹקֶיךָ לְךָ מְכֹל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר הָאֱלֹקִים נָתַן לְךָ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת-זִכְרָם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח:

Therefore it shall be, when the L-RD thy G-d hath given thee rest from all thine enemies round about, in the land which the L-RD thy G-d giveth thee for an inheritance to possess it, that thou shalt blot out the remembrance of Amalek from under heaven; thou shalt not forget.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

דברים כה, יט.

42 חסד דרועא ימינא

У «Патах Елиягу», вступі до «Тікуней Зоар», сфери духовного прояву (сфирот) співвідносяться з частинами тіла: «милість (Хесед) — права рука». Це дає підставу розуміти боротьбу як обійми Хесед і стриманості (Гвур).

תקוני זוהר י"א:א:ט"ז-17:16-17a:16 Tikkunei Zohar, Patach Eliyahu

ואתקריאו בתקונא דא. חסד דרועא ימינא. גבורה דרועא שמאלא. תפארת גופא. נצח והוד תרין שוקין. ויסוד סיומא דגופא אות ברית קדש. מלכות פה. תורה שבע"פ קרינן ליה. מוחא חכמה איהו מחשבה מלגו. בינה לבא ובה הלב מבין. ועל אלין תרין כתיב *הנסתרות ליי אלקינו.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

ПРИМІТКА КЕНОТ

ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

43 צרכי עמך ישראל מרובים ודעתם קצרה

Талмуд наводить це як коротку молитву на час небезпеки; її також промовляють у молитві Неїла. Альтер

Ребе тлумачить її як свідчення того, що мала міра знання (Даат) спричиняє безліч розрізнених потреб.

Berakhot 29b:14 ד"ב: כ"ט ב' ברכות

אַחֲרֵים אוֹמְרִים: "צָרְכִי עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל מְרֻבִּין וְדַעְתָּם קְצָרָה. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ שֶׁתֵּתֵן לְכָל אֶחָד וְאֶחָד כְּדִי פְרֻנְסָתוֹ, וְלְכָל גּוֹיָהּ וּגְוִיָּהּ דִּי מְחַסְרָהּ, בְּרוּךְ אַתָּה ה' שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה".

Others say : "The needs of Thy people Israel are many but their mind short. May it be Thy will, O L-rd our G-d, to grant each one sufficient for his maintenance, and to every person enough for his want. Blessed art Thou, O L-rd, Who hearkenest unto prayer."

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

פיוט בתפלת נעילה ע"פ ברכות כט, ב. ראה שיחת ש"פ תשא תשכ"ו.

АБЗАЦ 11

44

ולתאוה יבקש נפרד

Вислів Шломо про того, хто відокремлюється від інших: «Хто відокремлюється, той шукає бажання». Альтер Ребе використовує його, щоб показати: бажання множаться, коли людина відокремлюється від Б-га через ослаблення знання (Даат).

Proverbs 18:1 א"ח: כ"ח משלי

לְתַאֲוָה יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכַל־תּוֹשִׁיָה יִתְגַּלֵּעַ:

He that separateth himself seeketh his own desire, And snarlest against all sound wisdom.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

משלי יח, א. וראה בהמשך מים רבים תרל"ו סעי' א ע' ב: "פי' שאם הי' לו דעת חזק ונודע כי הדעת הו"ע ההתקשרות, וא"כ לא הי' נפרד וממילא לא הי' מתאוה תאוות כלל והסיבה למה יתאוה לדברים רבים מפני היותו נפרד כו'. והו' ענין אומריו לתאוה יבקש נפרד שהוא היפך הדעת ולכן מרובים זרכיו אשר יתאוה להם" עכ"ל ע"ש. וראה בארוכה בתקס"ו ע' פו.

45

וירא כי לא יכול לו

Ангел побачив, що не може здолати Яакова, і вдарив його в западину стегна. Маамар пояснює чому.

Genesis 32:26 כ"ו: כ"ב בראשית

וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּעַן בְּכַף־יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרְךָ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ:

And when he saw that he prevailed not against him, he touched the hollow of his thigh; and the hollow of Jacob's thigh was strained, as he wrestled with him.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

46

שיעקב הוא י' עקב

Кабалістична енциклопедія, у статті про «Ізраель», розглядає ім'я Яаков як йуд-ейкев.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה קהלת יעקב ערך ישראל. ומסומן לעיל כה, ג.

47

היינו הארת יסוד אבא

Балак 72с посилається на цей маамар і додає, що Яаков був утворений із задньої сторони Абба, яка не впа-

ла під час розбиття, тож очищення іскор відбувається через нього; свята Хохма Абба долає Хохму кліпи. Балак 71d пояснює, що молитва низводить Даат із Йесод Абба.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בלקו"ת בלק עב, ג מציין לכאן. והו' ענין התפלה שהוא המשכת הדעת שמכחי יסוד אבא — לקו"ת בלק עא, ד.

48

עקודים נקודים

У сні Яакова барани були смугасті, крапчасті й плямисті. У Кабалі ці назви позначають етапи еманациї: Акудім [смугасті], Некудім [крапчасті] і Берудім [плямисті].

Genesis 31:10 י"א: י"ג בראשית

וַיְהִי בַעַת יַחַם הַצֹּאן וְאִשָּׁא עֵינַי וְאָרָא בְּחֵלוֹם וְהִנֵּה הָעֲתִידִים הָעֲלִים עַל־הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּבְרָדִים:

And it came to pass at the time that the flock conceived, that I lifted up mine eyes, and saw in a dream, and, behold, the he-goats which leaped upon the flock were streaked, speckled, and grizzled.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 12

49

וילבן שתי בנות לאה ורחל

«А в Лавана було дві дочки: ім'я старшої — Лея, а ім'я молодшої — Рахель». Одруження Яакова з ними розуміється як піднесення їх до святості.

Genesis 29:16 ט"ז: ט"ט בראשית

וַיִּלְבֶּן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לְאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל:

Now Laban had two daughters: the name of the elder was Leah, and the name of the younger was Rachel.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

50

בכה הירך

Ангел торкнувся западини стегна Яакова. Альтер Ребе визначає її як зовнішній потік, у якому самоусунення (bitul) найслабше.

Genesis 32:26 כ"ו: כ"ב בראשית

וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיַּעַן בְּכַף־יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף־יָרְךָ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבָקוֹ עִמּוֹ:

And when he saw that he prevailed not against him, he touched the hollow of his thigh; and the hollow of Jacob's thigh was strained, as he wrestled with him.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

АБЗАЦ 13

51

ובזה טעה ה"מ

Паралельне обговорення помилки Самаеля щодо кореня Яакова.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אוה"ת פ' בלק ע' אי"ג.

52 ויסודתו בהררי קדש

Псалом синів Кораха говорить про Сіон: «Його основа — у святих горах». Альтер Ребе відносить слова «Його основа» до Яакова, корінь якого — у вищій мудрості (Хохма).

Psalms 87:1א: תהלים פ"ז

לְבִנְיָקֶרַח מִזְמוֹר שִׁיר יְסוּדָתוֹ בְּהַרְרֵי־קֹדֶשׁ:

A Psalm of the sons of Korah; a Song. His foundation is in the holy mountains.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

53 בבחי' דכר דקליפה שכנגד ז"א

Цемах Цедек зазначає, що це твердження суперечить поясненню Рамаза на початку Ваякгель.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה באוה"ת פ' זכור ע' איתשעה שזה נגד פ' הרמ"ז ר"פ ויקהל ע"ש.

АБЗАЦ 14

54 ההפרש שבין עפר לאבק שנז' בוהר

Цей маамар переказує Зоар: земля приносить усі плоди, тоді як пил нічого не вирощує; попіл же дає дуже мало росту, бо це те, що залишилося від вогню.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ח"א קע, א. עפר דכל איבין נפקין מינה אבל אבק אינו מצמיח, וכן אפר אינו מצמיח בטוב, רק מעט מזער דאפר הוא מה דאשתאר מנורא — ד"ה זה יתנו תרנ"ח ע' קכח. ראה בסה"מ תקס"ו (הוצאה הראשונה) ע' פח. ובאוה"ת בראשית כרך ג תקכו, ב. אוה"ת חקת ע' תשעא. שה"ש כרך ב ע' תשיט ואילך. כרך ג ע' תתעא. ובאוה"ת לאיוב ע' תרנו שכאן מיירי בכידור שמלמעלה למטה ואז האבק הוא הפסולת שנדחה למטה, וכענין הוצאת הדשן מהקרבנות ע"ש. עיין באוה"ת וישלח כרך ז תתלא, ב. ראה בסה"מ תרל"ט ע' נא. בלקו"ת שמע"צ עט, ד. אוה"ת חקת כרך ג ע' תשס ואילך ע' תת. תתמ — מציינים לכאן.

55 הכל היה מן העפר

«Усе походить із праху, і все повертається до праху». Альтер Ребе використовує ці слова, щоб показати: усе, що росте, походить із землі.

Ecclesiastes 3:20ג: קהלת ג' כ"ז

הַכֹּל הוֹלֵךְ אֶל־מָקוֹם אֶחָד הֲכֵל הָיָה מִן־הָעֶפֶר וְהַכֹּל שָׁב אֶל־הָעֶפֶר:

All go unto one place; all are of the dust, and all return to dust.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

קהלת ג, כ.

56 ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן

Під час обряду соти [жінки, підозрюваної в подружній зраді] коен бере землю з підлоги Мішкана [Святилища]. Це наведено як приклад землі, пов'язаної

ної з Б-жественною присутністю (Шехіноу), тобто з рівнем царювання (Малхут).

Numbers 5:17ז"ו: במדבר ה' י"ז

וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּם קְדֹשִׁים בְּכִל־תְּרֹשׁ וּמִן־הָעֶפֶר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקִרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמַּיִם:

And the priest shall take holy water in an earthen vessel; and of the dust that is on the floor of the tabernacle the priest shall take, and put it into the water.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

במדבר ה, ז.

57 אני ראשון ואני אחרון

«Я — перший і Я — останній». Альтер Ребе тлумачить «Я» (ani) як Малхут: літери цього слова утворюють «айн» (niщо), тобто Кетер; останнє має корінь у першому.

Isaiah 44:6ז"ו: שעייהו מ"ד

כֹּה־אָמַר ה' מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגָאֻלוֹ ה' צָבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרֹן וּמִבְּלִעְדֵי אֵין אֱלֹקִים:

Thus saith the L-RD, the King of Israel, And his Redeemer the L-RD of hosts: I am the first, and I am the last, And beside Me there is no G-d.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

שעי" מד, ו.

58 אני אותיות אין

Кабалістичний лексикон, у статті якого розглядаються ані («я») та айн («ніщо») як слова з тих самих літер.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה מאו"א אות א סעי' ס.

59 והחכמה מאין תמצא

«Де (меайн) знайти мудрість?» — це тлумачиться як: «мудрість (Хохма) походить від айн», тобто від Кетер, рівня «ніщо».

Job 28:12ב"ח: איוב כ"ח י"ב

וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא וְאֵי זֶה מָקוֹם בִּינָה:

But wisdom, where shall it be found? And where is the place of understanding?

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ПРИМІТКА КЕНОТ

איוב כח, יב.

60 דאשתאר מן נורא

Зоар у розповіді про боротьбу Яакова протиставляє землю, з якої виростають усі плоди, праху, на якому нічого не росте і який є «тим, що залишилося від вогню». На цьому ґрунтується весь абзац.

Zohar I, 170אח קע, זח"א

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"א קע, א.

61 כמשל העצים שדולקים באש . . ולא נשאר אלא יסוד העפר

Igeret ga-Codeh 15 використовує той самий приклад із деревиною, що горить: вогонь вивільняє інші елементи, і лише елемент землі залишається як попіл.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אנה"ק סי' טו (קכא, ב) ובליקוט פי' שם.

62 שלכן הוא כשר לכסוי הדם

У Талмуді обговорюється, якими матеріалами можна засипати кров зарізаного птаха чи дикої тварини, зокрема попелом. Альтер Ребе пояснює, що попіл придатний для цього, бо посіяне в ньому насіння проростає.

Chullin 88b:9-12ב"ט-י"ח-י"ח

תנא הוסיפו עליהן השחור והכחול ונקרת פיסולין ויש אומרים אף הזורניך אמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו (בראשית יח, כז) ואנכי עפר ואפר זכו בניו לשתי מצות אפר פרה ועפר סוטה וליחשוב נמי עפר כסוי הדם התם הכשר מצוה איכא הנאה ליכא ואמר רבא בשכר שאמר אברהם אבינו

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

ПРИМІТКА КЕНОТ

חולין פח, ב. ובתוס' שם בד"ה מצינו.

63 העלו אבק עד כה"כ

Зоар у розповіді про боротьбу Яакова протиставляє землю, з якої виростають усі плоди, праху, на якому нічого не росте і який є «тим, що залишилося від вогню». На цьому ґрунтується весь абзац.

Chullin 91a:18-19ט"ח-י"ח-י"ח

ורבנן האי בהאבוקו עמו מאי דרשי ביה מבעי ליה לכאידך דרי יהושע בן לוי דאמר ר' יהושע ב"ל מלמד שהעלו אבק מרגלותם עד כסא הכבוד כתיב הכא בהאבוקו עמו וכתיב התם (נחום א, ג) וענן אבק רגליו ואמר רבי יהושע בן לוי למה נקרא שמו גיד הנשה שנשה ממקומו ועלה וכן הוא אומר (ירמיהו נא, ל) נשתה גבורתם היו לנשים

Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA)

Zohar I, 170אק, קע, זח"א

ПРИМІТКА КЕНОТ

חולין צא, א. זח"א קע, א.

64 שגם בחי' אבק נתכלל למעלה

Там тшува «всією твоєю міццю» перетворює навіть умисні гріхи, що походять із нижчих за кліпат нога, на заслуги — «прокляття на благословення». Посилаючись на цей маамар, Альтер Ребе каже, що пил — «те, що залишилося від вогню», найнижчий рівень кліпот, — був включений угорі в Престол Слави, Малхут Ацилуту, до якого сягає тшува.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה לקו"ת תצא לט, ד. ר"ה סא, ד.

65 לעולם ירגיז

«Людина завжди має спонукати добре начало проти злого начала». Це показує, що боротьба зі злим нача-

лом є активним протистоянням, подібним до борцівської сутички.

ברכות ה' א:כ"ב:2 Berachot 5a:2

אמר רבי לוי בר חמא, אמר רבי שמעון בן לקיש: לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, שנאמר: "רגזו ואל תחטאו" אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יעסוק בתורה, שנאמר: "אמרו כלבבכם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — קרא קריאת שמע, שנאמר: "על משפככם". אם נצחו — מוטב, ואם לאו — יזכור לו יום המיתה, שנאמר: "ידמו סלה".

R. Levi b. Hama said in the name of R. Simeon b. Lakish: A man should always oppose [yargiz] the good impulse to the evil impulse; as it is said: "Tremble [rigzu] and sin not" (ibid. iv. 5). If he conquer it, well and good; but if not, let him occupy himself with Torah; as it is said, "Commune with your own heart" (ibid.). Should this gain him the victory, well and good; but if not, let him read the Shema'; as it is said, ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

Zohar I, 202א, רב, זח"א

Zohar III, 113ב, זח"ג קיג,

ПРИМІТКА КЕНОТ

ברכות ה, א. זח"א רב, א. זח"ג קיג, ב. וראה הערת כ"ק אדמו"ר זי"ע בספר השיחות תשי"א ע' 59.

66 ובמקום שבע"ת

«Там, де стоять баалей тшува (ti, хто повернулися до Б-га), не можуть стояти навіть цілковито праведні». Це показує більшу силу повернення (тшува).

ברכות ל"ד ב:כ"ב-כ"ג:22-23 Berachot 34b:22-23

ופליגא דרבי אבהו, דאמר רבי אבהו: מקום שבע"ת תשובה עומדין — צדיקים גמורים אינם עומדין, שנאמר: "שלום שלום לרחוק ולקרוב". "לרחוק" פרישא, והדר "לקרוב". ורבי יוחנן אמר לה: מאי "לרחוק" — שהיה רחוק מדבר עבירה מעיקרא. ומאי "קרוב" — שהיה קרוב לדבר עבירה, ונתרחק ממנו השתא.

This is at variance with the opinion of R. Abbahu who said: The place which the penitent occupy, the perfectly righteous are unable to occupy; as it is said, "Peace, peace to him that is far off and to him that is near" — "to him that is far off [from G-d]" first, and then "to him that is near." But R. Johanan can reply: What means "To him that is far off"? To him who was far off from transgression from the first; and what ...

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

67 ובמקום שבע"ת כו'

Там тшува описується як притягування «з більшою силою»: полум'яні погані атрибути повертаються лише до Б-га, і саме тому баалей тшува (ti, хто повернулися до Б-га) стоять там, де цілком праведні не можуть стояти. Таке перетворення викликає вгорі велику насолоду.

ПРИМІТКА КЕНОТ

נסמן לעיל כא, ג.

68 דַּמְשְׁכִּין לִי בַחִילָא יִתִּיר

Зогар каже, що баалей тшува (ті, хто повернулися до Б-га) притягують [святість] до себе з більшою силою. Альтер Ребе пов'язує це з очищенням іншої сторони.

זח"א קכט, Zohar I, 129bb

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"א קכט, ב. ראה לעיל ט, ג. כ, ד לקמן לט, ג "פיי יתיר על הכלי".

69 וְכַמִּי שֶׁבֹהֵר ע"פ כָּל לִבְכֹּךְ

Зогар тлумачить слова «усім серцем» (левавха [«твое сердце»]) як «обома твоїми початками», включно з тим, що ліве початок включене в праве. Це підтверджує твердження, що й зла сторона очищується та включається у святість.

זח"ב כו, Zohar II, 26bb

ПРИМІТКА КЕНОТ

זח"ב כו, ב. כז, א לאכללא שמאלא בימינא.

70 וְהָאֵבֶק הוּא מְלִי דְקְלִיפָה

В енциклопедії зазначено, що Лікутей Тора (Ki Tece 39d) ототожнює пил із трьома цілком нечистими кліпот, нижчими за нога, тоді як Ор га-Тора на Шир га-Шірім пояснює його як Малхут кліпат нога.

ПРИМІТКА КЕНОТ

בספר הערכים-חב"ד כרך א בערך אבק טור סג הערה 5 מציין שבלקו"ת תצא לט, ד מפורש שהוא ענין גק"ט שלמטה מנוגה, ובאוה"ת שה"ש כרך ב ע' תשיט מבאר שאבק הוא מלי דקליפת נוגה. וראה גם באוה"ת פ' ויצא תתמד, ב. וראה בספר החקירה צג, ב ערך אבק.

71 וְהָאֵבֶק . . . עֵלָה עַד כִּסֵּה"כ

Паралельні обговорення піднесення пилу до Престолу Слави.

ПРИМІТКА КЕНОТ

ראה אוה"ת בשלח ע' תלו. תנג.

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text, the English translation, our explanations i the notes.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0.

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Цитовані джерела за Сефарією: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); Vocalized Edition (CC-BY-NC); Sifrei by Rabbi Shraga Silverstein (CC-BY); Wikisource Talmud Bavli (CC-BY-SA); Daat Bereshit Rabbah (Public Domain); The Sefaria Midrash Rabbah, 2022 (CC-BY); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayishlach/6/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок